

Introductie

Deze 'Verklaring inzake Beleggingsbeginselen' (verder te noemen: Verklaring) beschrijft in het kort de uitgangspunten van het beleggingsbeleid van Stichting Ahold Delhaize Pensioen (hierna te noemen: Ahold Delhaize Pensioen) en is door het bestuur vastgesteld.

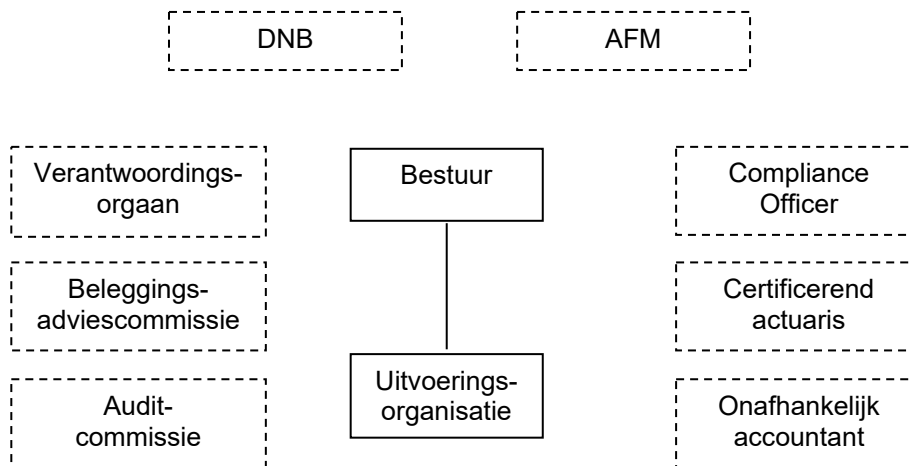
De Verklaring is als bijlage bij de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) van Ahold Delhaize Pensioen opgenomen. Wanneer tussentijds belangrijke wijzigingen in het beleggingsbeleid optreden wordt de Verklaring direct herzien. De Verklaring is beschikbaar op de website van het pensioenfonds: www.aholddelhaizepensioen.nl.

1. Organisatie

Ahold Delhaize Pensioen is het ondernemingspensioenfonds van Koninklijke Ahold Delhaize en heeft als doel de geldende Nederlandse pensioenregelingen uit te voeren.

1.1 Organisatie

Ahold Delhaize Pensioen heeft een organisatie opgezet die de uitvoering van de pensioenregeling en het vermogensbeheer op een adequate en gecontroleerde manier verzorgt. Een goede structuur van de organisatie is belangrijk, net als functiescheidingen en goede interne procedures en controles. Het onderstaande organigram geeft de structuur van het pensioenfonds weer.

De werkwijze en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in de statuten en het huishoudelijk reglement. Het bestuur bestaat uit een uitvoerend bestuur en een niet uitvoerend bestuur en heeft een onafhankelijke voorzitter.

Het uitvoerend bestuur voert de dagelijkse leiding van het pensioenfonds binnen de daartoe door het bestuur vastgestelde beleidskaders. Het uitvoerend bestuur onderhoudt de dagelijkse contacten met externe partijen zoals leveranciers en adviseurs en houdt toezicht op uitbestedings- en inkooprelaties en zorgt ook voor de beleidsvoorbereiding.

Daarnaast voert het uitvoerend bestuur, onder leiding van de voorzitter van het uitvoerend bestuur (directeur van het pensioenfonds), het management van de uitvoeringsorganisatie. Door het bestuur worden nadere regels gesteld omtrent de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van het uitvoerend bestuur alsmede de overige functionarissen van het pensioenfonds.

Het bestuur heeft twee permanente commissies ingesteld:

1. Auditcommissie: ondersteunt het niet uitvoerend bestuur bij het uitoefenen van het intern toezicht;
2. Beleggingsadviescommissie: adviseert het bestuur over het beleggings- en balansbeheerbeleid, alsmede over de aan lange termijnstudies ten grondslag liggende uitgangspunten.

Beleggingen

Het bestuur ziet er op toe dat het vermogen van het pensioenfonds op een solide wijze wordt belegd conform een goed onderbouwde Beleidsnota Beleggingen, die is gebaseerd op de uitkomsten van een ALM-studie. Als er geen nieuwe ALM-studie is uitgevoerd, wordt de beleidsnota alleen tussentijds aangepast om nieuwe door het bestuur genomen besluiten te verwerken in de nota.

Belangrijke input voor de ALM-studie is de risicohouding. Na overleg met Ahold Delhaize en de COR, heeft het bestuur een aantal principes voor de risicohouding geformuleerd:

- de toeslagambitie is 75% van de prijsinflatie.
- tegelijkertijd is de zekerheid van het nominale pensioen belangrijk.
- de premie moet stabiel zijn; als in enig jaar de (maximale) premie niet kostendekkend is, zal de opbouw worden verlaagd.

Belangrijkste criteria voor het beoordelen van beleggingsportefeuilles zijn:

- Kans op korting.
- Kans op korten van pensioenen.
- Kans op een bijstorting door de werkgever.
- Hoogte van de beleidsdekkingsgraad (indicatie voor de kwaliteit van de pensioenregeling).

Om de indexeringsambitie te kunnen realiseren, moet risico genomen worden. Het maximale risicoprofiel wordt uitgedrukt als de kans op bijstorting door de werkgever. Deze kans moet blijven onder de kans op bijstorting door de werkgever bij portefeuilles met maximaal 60% zakelijke waarden en renteafdekkingen van ten minste 50% of portefeuilles met een vergelijkbaar risicoprofiel.

De risicohouding komt kwantitatief tot uiting via:

- de hoogte en bandbreedte van het vereist eigen vermogen op de korte termijn.
- het vaststellen van ondergrenzen van het pensioenresultaat op de lange termijn.

Voor de risicohouding op de lange termijn stelt het bestuur (formeel) ondergrenzen op voorhand vast met behulp van de haalbaarheidstoets. Het doel van de haalbaarheidstoets is om een uitspraak te doen over de verwachtingen en de risico's van de pensioenambitie over een horizon van 60 jaar aan de hand van een door De Nederlandsche Bank gepubliceerde scenarioset.

Uitvoering van het beleggingsbeleid

Ahold Delhaize Pensioen heeft Achmea IM aangesteld als fiduciair manager. In dat kader geeft Achmea IM aan het pensioenfonds adviezen over de inrichting van het strategisch beleggingsbeleid en de te selecteren vermogensbeheerders.

Binnen de uitvoeringsorganisatie is de afdeling Beleggingen, binnen de haar toegekende bevoegdheden, verantwoordelijk voor het formuleren van het beleggingsbeleid en de correcte uitvoering hiervan door de fiduciair manager en de externe vermogensbeheerders.

Beleidsvoorstellen op het gebied van beleggingen worden opgesteld onder verantwoordelijkheid van de uitvoerend bestuurder vermogensbeheer en in eerste instantie getoetst door de Beleggingsadviescommissie. Deze commissie bestaat uit een afvaardiging van het bestuur, aangevuld met externe deskundigen en heeft een besluitvoorbereidende functie. Na positief advies van de Beleggingsadviescommissie worden beleidsvoorstellen ter goedkeuring voorgelegd aan het (uitvoerend) bestuur.

Binnen de uitvoeringsorganisatie zien de afdeling Beleggingen en de onafhankelijke risicomanager er op toe dat de uitvoering van het beleggingsbeleid binnen de normen, bandbreedtes en uitgangspunten van de Beleidsnota Beleggingen geschiedt.

De afdeling Business Services is verantwoordelijk voor de financiële afwikkeling van het uitgevoerde beleggingsbeleid en de controle op de aansluiting van de financiële administratie met de custody administratie en opgaven van de externe vermogensbeheerders.

1.2 Gedragscode

Het pensioenfonds heeft een gedragscode ingesteld voor het bestuur en al degenen die voor, namens of in opdracht van het pensioenfonds werken en alle overige door het bestuur aan te wijzen betrokkenen, ter voorkoming van conflicten tussen het belang van het pensioenfonds en de privé-belangen van betrokkenen alsmede ter voorkoming van het gebruik van vertrouwelijke informatie van het pensioenfonds voor privé-doeleinden. Het pensioenfonds heeft een onafhankelijke compliance officer aangesteld, die naleving van de gedragscode toetst.

2. Doelstelling beleggingsbeleid en het strategisch beleggingsbeleid

De betaalbaarheid van pensioenen in combinatie met de indexeringsambitie vergt een voldoende hoog rendement op het belegde vermogen. Dit vereist het voeren van een consequent langetermijnbeleid binnen het vastgestelde risicoprofiel van het pensioenfonds. Hierbij wordt rekening gehouden met het Financiële Toetsingskader (Pensioenwet).

In de Beleidsnota Beleggingen 2023 – 2025 wordt het doel van het beleggingsbeleid als volgt omschreven: het doel van het beleggingsbeleid is het behalen van een optimaal rendement binnen vooraf vastgestelde risicokaders, zodanig dat de pensioenambities kunnen worden waargemaakt. Het bestuur bepaalt na overleg met de sociale partners welke risico's het pensioenfonds bereid is te aanvaarden, met inachtneming van de opbouw van het deelnemersbestand en de vereiste solvabiliteit.

Strategisch beleggingsbeleid

Het bestuur neemt als eindverantwoordelijk orgaan de strategische en beleidsmatige beslissingen op beleggingsgebied, op advies van de Beleggingsadviescommissie. De Beleggingsadviescommissie buigt zich als eerste over het te voeren beleggingsbeleid binnen de vastgestelde kaders en zal het bestuur adviseren, waarna het bestuur het beleid vaststelt.

Het strategische plan neemt als uitgangspunt de relatie tussen de beleggingen en de pensioenverplichtingen van Ahold Delhaize Pensioen. De kern van dat plan is de op lange termijn gewenste samenstelling van het vermogen naar beleggingscategorieën. Het huidige strategisch beleid (laatstelijk herzien in 2022) is dat 30% wordt belegd in aandelen, 64% in obligaties en 6% in vastgoed.

Binnen de verschillende beleggingscategorieën worden verdere allocaties naar specifieke deelmarkten bepaald. De strategische weging van 30% voor aandelen wordt belegd in ontwikkelde markten (23%) en opkomende markten (7%).

Voor de obligatieportefeuille weging (64%) geldt dat 32% is belegd in Euro AAA en AA staatsobligaties, 8% in Euro bedrijfsobligaties, 7% in wereldwijde High Yield obligaties, 7% in obligaties in opkomende markten en 10% in Nederlandse woninghypotheken. Ten aanzien van vastgoed geldt dat Ahold Delhaize Pensioen belegt in beursgenoteerde vastgoedaandelen.

In de bestaande beleggingsportefeuille zijn er nog beleggingen in illiquide niet-beursgenoteerd vastgoed en private equity-fondsen. Deze posities, die niet langer onderdeel zijn van het huidige strategisch beleggingsbeleid, zullen in de komende jaren geleidelijk worden afgebouwd.

Voor het renterisico is het strategisch uitgangspunt dat het renterisico van de actuele pensioenkasstromen voor 60% wordt afgedekt. Om te kunnen profiteren van renteschommelingen is er een dynamisch afdekkingsbeleid van het renterisico, waarbij de rentehedge kan fluctueren tussen de 50% en de 80%.

Voor de valutarisico's geldt dat valutarisico's die groter zijn dan 2,5% van het balanstotaal worden afgedekt. In de aandelenportefeuilles worden deze valutarisico's voor 50% afgedekt en in de obligatieportefeuille voor 100%.

3. Uitvoering van vermogensbeheer

3.1 Uitvoering en verantwoordelijkheid beleggingsbeleid

Het bestuur van het pensioenfonds heeft aan het uitvoerend bestuur van het pensioenfonds het mandaat gegeven om binnen de in de Beleidsnota Beleggingen 2023 – 2025 vastgestelde doelstellingen en beperkingen het beleggingsbeleid uit te voeren.

3.2 Intern / extern beheer

Binnen Ahold Delhaize Pensioen vindt geen operationeel vermogensbeheer plaats. Voor alle beleggingscategorieën zijn externe vermogensbeheerders geselecteerd en aangesteld. De beleggingsadministratie is eveneens uitbesteed.

Managerselectie

Achmea IM geeft advies aan het pensioenfonds over de te selecteren vermogensbeheerders. Ahold Delhaize Pensioen hanteert twee belangrijke uitgangspunten bij het selecteren van vermogensbeheerders:

- a. Er wordt gekozen voor een passief beleggingsbeleid, tenzij Ahold Delhaize Pensioen gelooft dat een actief beleid waarde kan toevoegen.

- b. Er worden geen beleggingsproducten van Achmea IM geselecteerd, tenzij Achmea IM kan aantonen dat het product de beste optie is.

Bij de selectie van de vermogensbeheerders wordt gewerkt met een lijst gebaseerd op data van Achmea IM, waarbij rekening wordt gehouden met de beleggingsprincipes van Ahold Delhaize Pensioen.

De selectie van vermogensbeheerders vindt onder meer plaats op basis van site visits en objectieve criteria. Nadat het uitvoerend bestuur - op advies van de Beleggingsadviescommissie - heeft ingestemd met de aanstelling van een vermogensbeheerder, wordt er een contract ondertekend tussen het pensioenfonds en de desbetreffende vermogensbeheerder.

Manager performance

Na het selectieproces is er binnen Ahold Delhaize Pensioen een gestructureerd monitoring-proces om de resultaten van en de ontwikkelingen rond de vermogensbeheerders te volgen:

1. De kwartaal- en jaarrapportages worden geanalyseerd, waarbij in het bijzonder wordt beoordeeld: de ontwikkeling van het rendement, het rendement in vergelijking met de benchmark, de ontwikkeling van de tracking error, de samenstelling van de portefeuille en de grootste verschuivingen in de portefeuille. Met elke vermogensbeheerder zijn beleggingsrichtlijnen afgesproken, waarbinnen de beheerder kan beleggen.
2. Ieder kwartaal levert Achmea IM een rapportage op, waarin de vermogensbeheerders worden geëvalueerd aan de hand van gehanteerde selectiecriteria (onder meer rendement, risico, organisatie).
3. Periodiek worden – in overleg met Achmea IM - evaluatiegesprekken met de vermogensbeheerders gehouden, waarbij onder meer de resultaten van de vermogensbeheerders worden besproken.
4. Beleggingsperformance analyses worden ondersteund met performancerapportages van de externe custodian.

Dit proces vormt de basis voor zowel het tijdig kunnen bijsturen van het beleggingsbeleid als voor een zorgvuldige verantwoording van het gevoerde beleid aan de deelnemers van de pensioenregeling en de toezichthouder.

3.3 Financiële Instrumenten

Ahold Delhaize Pensioen beoordeelt elke beleggingscategorie op grond van risico- en rendementsoverwegingen in relatie tot de verplichtingenstructuur. In nieuwe financiële instrumenten mag pas worden belegd na goedkeuring door het bestuur.

Voor het beheer van de beleggingsportefeuille kunnen financiële derivaten worden ingezet: zowel beursgenoteerd als over-the-counter (OTC). Deze kunnen worden ingezet voor hedging-doeleinden en efficiënt portefeuillebeheer binnen de vastgestelde beleggingskaders. In het kader van het beheer van de valuta- en renterisico's is het toegestaan OTC derivaten te kopen en te verkopen, mits aan specifieke vereisten wordt voldaan.

3.4 Rapportage

Het bestuur bespreekt op kwartaalbasis de behaalde beleggingsresultaten en het gevoerde en te voeren beleggingsbeleid aan de hand van de ontvangen managementrapportages. In het jaarverslag legt Ahold Delhaize Pensioen verantwoording af over het gevoerde beleggingsbeleid en de resultaten hiervan.

3.5 Duurzaam beleggen

Ahold Delhaize Pensioen is van mening dat duurzaam beleggen en het integreren van ESG-factoren op de lange termijn bijdraagt aan een betere risico-rendementsverhouding. Door duurzaam te beleggen wil Ahold Delhaize Pensioen zijn maatschappelijke impact aanwenden om een duidelijke positieve bijdrage te leveren aan de Sustainable Development Goals (SDGs). Duurzaam beleggen is dan ook een onderdeel van de beleggingsovertuigingen.

De beleggingsovertuiging op het gebied van duurzaam beleggen vertaalt zich verder in de volgende elementen:

- Ahold Delhaize Pensioen kiest voor actief aandeelhouderschap door:
  - gebruik te maken van zijn stemrecht om invloed uit te oefenen op ESG-prestaties (milieu-, sociale thema's en goed ondernemingsbestuur) van ondernemingen.
  - de dialoog met bedrijven aan te gaan via engagement waarbij ondernemingen worden aangesproken op hun (wan)beleid en activiteiten om verbeteringen op het gebied van ESG-factoren te realiseren. Bij onvoldoende resultaat zal Ahold Delhaize Pensioen overgaan tot het uitsluiten van het bedrijf uit het beleggingsuniversum.
- Ahold Delhaize Pensioen heeft de "UN Guiding Principles on Business and Human Rights" en de "OECD Guidelines for Multinational Enterprises" geïntegreerd in het duurzaam beleggingsbeleid.
- Ahold Delhaize Pensioen heeft zich aangesloten bij Climate Action 100+. Dit is een beleggersinitiatief om in gesprek te gaan met de grootste veroorzakers van broeikasgassen. Het initiatief moet zorgen voor minder uitstoot, betere klimaatgerelateerde financiële toelichtingen en een betere governance rond klimaatverandering.

De verdere uitbreiding van het duurzaam beleggingsbeleid zal zich richten op de thema's klimaat en voeding. De visie op klimaat is verder uitgewerkt in de volgende klimaatovertuigingen:

1. Klimaatverandering is één van de twee gekozen thema's voor Ahold Delhaize Pensioen. Wij geloven dat door rekening te houden met klimaatverandering het risico van de portefeuille kan worden verlaagd en/of het verwachte rendement kan worden verhoogd.
2. Zowel deelnemers als werkgever verwachten dat Ahold Delhaize Pensioen (vanuit een maatschappelijk perspectief) stappen neemt op gebied van klimaat. Wij houden hierbij rekening met het Sustainable Retailingbeleid van Ahold Delhaize.
3. Ahold Delhaize Pensioen wil stappen zetten op het thema klimaat en het tweede thema voedseloplossingen. Ahold Delhaize Pensioen wil voor iedere beleggingscategorie invulling geven aan de thema's doormiddel van het inzetten van verschillende MVB instrumenten.
4. Ahold Delhaize Pensioen vindt CO₂ reductiedoelstellingen (in de reële economie) belangrijk om bij te dragen aan het Akkoord van Parijs. Daarbij vindt ADP het belangrijk dat ondernemingen waarin zij belegt voortgang maken op het terugdringen van de CO₂ uitsloot en met de energietransitie. Deze bedrijven zullen dan beter gepositioneerd zijn, bijvoorbeeld bij een verhoging van de CO₂-belasting.
5. Ahold Delhaize Pensioen ziet klimaatverandering als een materieel risico en beschouwt klimaatverandering als één van de risico's die het pensioenfonds loopt. Klimaatverandering moet daarom integraal meegenomen worden in het beleggingsproces.
6. Binnen de algemene doelstelling van Ahold Delhaize Pensioen, nl beleggingsrendement behalen binnen de gestelde kaders, wil Ahold Delhaize Pensioen zich ook inzetten voor een leefbare wereld en wil daarom de energietransitie stimuleren. Voor het stimuleren van de energietransitie richt Ahold Delhaize Pensioen zich op de mogelijkheden binnen de bestaande beleggingscategorieën.
7. Ahold Delhaize Pensioen verwacht dat het effect van stranded assets niet op korte termijn zal plaatsvinden maar op langere termijn wel plaats kan vinden.

Ahold Delhaize Pensioen hanteert de volgende doelen en uitgangspunten te hanteren voor de concrete CO₂-reductiedoelstelling van de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuille:

- De doelstelling is een 50% reductie van de CO₂-voetafdruk in 2030 t.o.v. 2021 en CO₂-neutraal in 2050. Hiermee sluit Ahold Delhaize Pensioen aan bij het Akkoord van Parijs.
- Ahold Delhaize Pensioen start initieel (= in 2022) met een 30% CO₂-reductie ten opzichte van de CO₂-voetafdruk van eind 2021 en zorgt vervolgens voor een 7% jaarlijkse reductie. Dit reductieschema is conform de Climate Transition Benchmark.
- Ahold Delhaize Pensioen meet en monitort de CO₂-uitstoot van de portefeuille aan de hand van CO₂ ton/EVIC¹.
- Jaarlijks evalueert Ahold Delhaize Pensioen de gerealiseerde CO₂-reductie en heeft de ambitie om – indien mogelijk – over te stappen naar het zwaardere CO₂-reductiepad conform de Paris Aligned Benchmark.

¹ EVIC = enterprise value including cash

Uitoefenen van stemrecht

Ahold Delhaize Pensioen is van mening dat een goede corporate governance een belangrijke basis is voor een stabiele ontwikkeling van een onderneming en het creëren van aandeelhouderswaarde op lange termijn. Daarom stelt het pensioenfonds de volgende eisen aan corporate governance van ondernemingen waarin wordt belegd: effectief en evenwichtig leiderschap, bescherming van de rechten van de belegger, beloning in lijn met de bedrijfsdoelstellingen en transparantie.

Engagement

Binnen het duurzaam beleggingsbeleid van Ahold Delhaize Pensioen is het aangaan van de dialoog (engagement) met ondernemingen een belangrijk instrument. Het pensioenfonds maakt onderscheid tussen twee soorten engagement: normatief engagement en thematisch engagement.

Normatief engagement

In het normatieve engagement programma wordt de dialoog aangegaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en "UN Guiding Principles on Business and Human Rights" (dreigen te) schenden.

Thematisch engagement

Het thematische engagementprogramma van Ahold Delhaize Pensioen is gericht op het verhogen van sociale, milieu en governance standaarden in sectoren, ketens of bij individuele ondernemingen die zich in het beleggingsuniversum bevinden. Er is dan niet direct sprake van een (mogelijke) normschending, maar er zijn desalniettemin verbeteringen mogelijk op de genoemde onderwerpen.

Het pensioenfonds neemt deel aan drie thema's binnen het thematische engagement programma van de fiduciair manager, die passen bij de thema's klimaat- en voedseloplossingen: toegang tot voeding, CO₂-reductie en biodiversiteit.

In het kader van thematisch engagement is Ahold Delhaize Pensioen aangesloten bij het Dutch Engagement Network (DEN). DEN is een Nederlands initiatief om de engagementactiviteiten van gelijkgestemde Nederlandse pensioenfondsen te bundelen om zodoende op efficiënte wijze de slagkracht van hun engagement te vergroten. DEN richt zich op additionele specifieke thema's die passen bij de aangesloten pensioenfondsen: water in de toeleveringsketen en afval & circulaire economie

Uitgesloten beleggingen

Het uitsluitingsbeleid van Ahold Delhaize Pensioen bestaat uit de volgende zes onderdelen:

1. Controversiële wapens

Het pensioenfonds belegt niet in ondernemingen die direct, of door een eigendom van meer dan 50% van een dochteronderneming, betrokken zijn bij de productie, het gebruik en/of het overdragen van controversiële wapens. Het pensioenfonds vindt wapens controversieel als deze wapens onevenredig veel leed en slachtoffers veroorzaken en geen onderscheid maken tussen burgerdoelen en militaire doelen. Controversiële wapens veroorzaken ook na afloop van het conflict veel slachtoffers en ontwrichten de economie en maatschappij. Het gaat hierbij om nucleaire, biologische en chemische wapens, landmijnen en clustermunities.

2. Schendingen van UN Global Compact UN, Guiding Principles on Business and Human Rights en de OESO-richtlijnen voor Multinationale ondernemingen

In lijn met Koninklijke Ahold Delhaize, een ondertekenaar van UN Global Compact, streeft Ahold Delhaize Pensioen na dat de beleggingen bovengenoemde principes respecteren. Ondernemingen die deze normen structureel schenden worden uitgesloten van de beleggingsportefeuille.

3. Hoogrisicolanden en -staatsbedrijven

Ahold Delhaize Pensioen sluit landen op voorhand uit van belegging, wanneer aannemelijk is dat:

- Er een schending is van het non-proliferatieverdrag;
- Machthebbers op systematische wijze de fundamentele mensenrechten van (hun) burgers op grove wijze schenden;
- Vanwege een hoge mate van corruptie toevertrouwde middelen in dergelijke landen niet ten goede komen aan duurzame ontwikkeling van de economische situatie en welvaart van de bevolking;
- Door de ernst van opgelegde economische sancties de stabiliteit van de waarde van beleggingen in dat land serieus worden bedreigd.

In het verlengde van het landenbeleid sluit het pensioenfonds ook staatsbedrijven gelieerd aan de uitgesloten landen uit van belegging (>50% eigendom van de staat).

4. Tabak

Ahold Delhaize Pensioen sluit ondernemingen uit die minimaal 50% van de omzet uit productie of distributie van tabak halen.

5. Kolen, teerzanden, schalieolie en -gas en arctische olie- en gasboringen

Ahold Delhaize Pensioen sluit ondernemingen uit die betrokken zijn de meest CO₂-uitstotende activiteiten (activiteiten gerelateerd aan winning van steenkolen en teerzanden en elektriciteitsopwekking uit thermische steenkool) als ook activiteiten gerelateerd aan fossiele energie met een zeer grote negatieve impact op het milieu (arctische olie- en gasboringen en winning van schalieolie en -gas). Ondernemingen worden uitgesloten, als ze minimaal 5% van hun omzet uit bovengenoemde activiteiten halen.

6. Goed bestuur

Ahold Delhaize Pensioen belegt niet in ondernemingen die de wettelijke vereisten van goed bestuur (good governance) schenden. Onder goed bestuur vallen vier onderwerpen: 1. goede managementstructuren, 2. betrekkingen met werknemers, 3. beloning van het betrokken personeel, en 4. naleving van de belastingwetgeving. Ahold Delhaize Pensioen sluit ondernemingen uit wanneer aannemelijk is dat deze een of meer van de vereisten van goed bestuur ernstig schenden.

Stewardship code

Ahold Delhaize Pensioen is aangesloten bij Eumedion, die de belangen van institutionele beleggers behartigt op het terrein van corporate governance en duurzaamheid. Eumedion heeft voor haar deelnemers de Nederlandse stewardship code opgesteld. De code bevat elf principes die institutionele beleggers kunnen aanzetten tot de bevordering van langetermijnwaardcreatie van de Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen. Bovendien bieden de principes de mogelijkheid aan pensioenfondsen om verantwoording af te leggen aan hun deelnemers over de wijze waarop zij als betrokken en duurzaam belegger invulling geven aan hun aandeelhoudersrechten. Ahold Delhaize Pensioen geeft invulling aan bovenstaande punten door het voeren van een duidelijk stembeleid en publicatie van de stemresultaten op zijn website.

Toezicht op de externe vermogensbeheerders

Een belangrijk element van het duurzaam beleggingsbeleid is het toezicht op de vermogensbeheerders. Ahold Delhaize Pensioen volgt de voortgang van zijn externe vermogensbeheerders bij het integreren van de verantwoorde beleggingsuitgangspunten in hun beleggingsproces en verwacht van zijn vermogensbeheerders dat ze:

- de verantwoord beleggingsuitgangspunten integreren in hun eigen beleggingsbeslissingen.
- zich houden aan relevante richtlijnen en codes of aangeven waarom zij zich hier niet aan houden.
- jaarlijks rapporteren aan Ahold Delhaize Pensioen hoe zij zich houden aan de eisen van het pensioenfonds op het punt van duurzaam beleggen.
- de verantwoorde beleggingsprincipes van de Verenigde Naties ondertekenen.

3.6 Kostenbeheersing

Beheersing van de beleggingskosten is een belangrijk thema voor Ahold Delhaize Pensioen. Dit betekent dat de kosten in verhouding dienen te staan tot de meerwaarde van de verwachte beleggingsopbrengsten. Hierbij staat de pensioenambitie altijd voorop en zijn hogere kosten in sommige gevallen geoorloofd om deze ambitie waar te kunnen maken. De Fee Principles beschrijven de visie van Ahold Delhaize Pensioen op de beheersing van de beleggingskosten en luiden:

- *Kostenbeheersing is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.*
Binnen het pensioenfonds hebben we te maken met kosten en fee afspraken. Het fonds heeft hiervoor duidelijke interne en externe afspraken gemaakt over wie voor welke kosten(soorten) verantwoordelijk is en wie dit controleert.

- *Het pensioenfonds is transparant over de door en voor het pensioenfonds gemaakte kosten.*
De kosten voor het beheren van het vermogen van het pensioenfonds zijn significant. Het bestuur en de deelnemers dienen in staat te zijn om de gemaakte kosten te kunnen volgen.
- *Vermogensbeheerkosten zijn onderhandelbaar.*
Vermogensbeheerkosten zijn in veel gevallen onderhandelbaar. Lagere kosten betekenen betere netto rendementen en daarmee betere resultaten voor onze deelnemers. Het is daarom van belang dat het pensioenfonds niet te veel betaalt voor uitbestede diensten.
- *Het pensioenfonds streeft – binnen het afgesproken risicobudget – naar een zo laag mogelijk totaal kostenniveau bij een zo hoog mogelijk nettorendement.*
Het beheersen van het kostenniveau heeft op de lange termijn een grote invloed op de resultaten.
- *Het pensioenfonds is niet principieel tegen prestatievergoedingen.*
Prestatievergoedingen kunnen in sommige situaties acceptabel, wenselijk of onvermijdelijk zijn.
- *Kosten moeten eerlijk zijn.*
Het pensioenfonds wil een eerlijke vergoeding betalen voor de geleverde diensten. Eerlijke kosten kunnen worden bepaald aan de hand van marktvergelijkingen en/of inzicht in de daadwerkelijk gemaakte kosten door de leverancier.

3.7 Deskundigheid

Ahold Delhaize Pensioen draagt er zorg voor dat zij in alle fasen van het beleggingsproces beschikt over de deskundigheid die nodig is voor een optimaal beleggingsresultaat, een professioneel beheer van de beleggingen en de beheersing van de risico's die verbonden zijn aan beleggen.

4. Risicomanagement

Voor de visie, werkwijzen en methodieken die Ahold Delhaize Pensioen hanteert bij het uitvoeren van de risicobeheersing voor het pensioenfonds wordt verwezen naar het beleidsdocument Integraal Risicomanagement van Ahold Delhaize Pensioen.

4.1 Integraal risicomanagement

Integraal risicomanagement wordt onder meer toegepast doordat beleggingen en ESG onderdeel uitmaken van het algehele risico- en controlraamwerk waarin alle geïdentificeerde risico's en beheersmaatregelen van Ahold Delhaize Pensioen zijn ondergebracht.

Het integrale risicomanagement komt ook terug bij de totstandkoming van het beleggingsbeleid: de aannames over rendementen, correlaties, rente- en inflatieontwikkeling etc. – welke als uitgangspunten voor de ALM-modellering en simulaties worden gehanteerd – worden zorgvuldig gevalideerd. De vertaling van de ALM-studieresultaten naar voorgesteld beleid in de context van Ahold Delhaize Pensioen – gegeven de pensioenambities, risicohouding en de afgesproken financieringsniveaus – wordt niet uitsluitend op rendementsverwachtingen beoordeeld, maar ook op robuustheid tegen schokken op de financiële markten, wijzigende vooruitzichten op de financiële markten door gewijzigde economische omstandigheden en op de criteria van duurzaam beleggen. Verder wordt integraal risicomanagement toegepast door zowel de operationele (uitvoeringstechnische) als de strategische (beleidsmatige) risico's in samenhang te bezien en te beheersen.

Integraal financieel risicomanagement komt ook tot uitdrukking in de managementrapportages van Ahold Delhaize Pensioen. Het bestuur is door middel van het inzicht in alle relevante financiële en niet-financiële risico's in staat om te toetsen of de daadwerkelijke risico's passen binnen de risk appetite en kan zien of risico's toe- of afgenomen zijn en wat de onderliggende oorzaken zijn daarvan.

4.2 Three lines of defence

De afdeling Business Services beoordeelt onafhankelijk van en naast de afdeling beleggingen (eerste lijn) de beleggingsportefeuille waaronder de waardering, de performance en de monitoring van het beleid.

De rol van de (tweedelijns) risicomanager is zowel procesmatig als inhoudelijk ten aanzien van de beleggingen. De risicobeheersing vanuit de risicomanager uit zich door voorstellen en rapportages van de afdeling beleggingen te toetsen, te analyseren, te beoordelen, te monitoren en te reviewen.

De risicomanager schrijft zelfstandig leesbare risicomemo's welke onderdeel van elk voorstel voor een beleidsbesluit van het bestuur en/of een uitvoeringsbesluit van het uitvoerend bestuur van Ahold Delhaize Pensioen zijn. Ook faciliteert de risicomanager de jaarlijkse risico assessments waardoor de doelstellingen, risico's en beheersmaatregelen periodiek geëvalueerd worden en optimaal bijdragen aan het integrale risicomanagement.

En vanuit de derde lijn beoordelen de auditcommissie en interne audit het proces rondom de totstandkoming van het beleggingsbeleid en in hoeverre de uitvoering van het beleggingsbeleid in overeenstemming is met het strategische en dynamische beleggingsbeleid van het pensioenfonds.

Naast de beheersmaatregelen die de operationele en de strategische risico's mitigeren zijn er overkoepelende risicomanagementmaatregelen getroffen waardoor er sprake is van een complete risicobeheersing.